

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 293/2023-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Dudíťa (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Erdös s. r. o., Radvanská 1, Bratislava, IČO 52 522 211, konajúcou prostredníctvom advokáta a konateľu JUDr. Petra Erdösa, proti rozhodnutiu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky č. k. 31 D 3/2022 z 10. októbra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. januára 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) č. k. 31 D 3/2022 z 10. októbra 2022 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“). Sťažovateľka navrhuje zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenie veci späť na ďalšie konanie a rozhodnutie.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka bola napadnutým rozhodnutím najvyššieho správneho súdu uznaná vinnou, že ako zákonná sudkyňa v konaní Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 21 C 52/2020 po tom, čo po pojednávaní 14. júna 2021 verejne vyhlásila rozsudok a vo vyhlásenom odôvodnení okrem iného uviedla, že „žalobe nemožno vyhovieť, nakoľko je absolútne nedôvodná. Predmetom tohto konania bola žaloba o zaplatenie nemajetkovej ujmy na základe zákona 514/2003 o zodpovednosti štátu za nezákonné rozhodnutie a nesprávny úradný postup... nesprávny úradný postup v konaní žalovaného zistený nebol... nebol zistený nesprávny úradný postup, nebola zistená príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody, a najmä teda nebolo zistené, že by Vám vznikla nejaká škoda...“, čím bola podľa § 219 ods. 4 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) viazaná, v písomnom vyhotovení tohto rozsudku č. k.

21 C 52/2020-172 v rozpore s tým uviedla, že „Žalovaný... nie je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti, o ktorú v konaní ide; v tomto konkrétnom konaní nie je pasívne vecne legitimovaný ako žalovaný... Tým je štát, avšak ten v tomto konaní nebol žalobcom vymedzený ako žalovaný. Vzhľadom na uvedené, je zrejmý záver, že žalovaný nedisponuje v tomto spore pasívnou vecnou legitímáciou, čo vo výsledku znamená zamietnutie žaloby bez ďalšieho skúmania žalobcom uplatnených nárokov.“, teda z nedbanlivosti porušila povinnosť svedomito plniť svoju povinnosť viazanosti vyhláseným rozsudkom v zmysle § 30 ods. 4 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príseďiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom do 30. novembra 2021 (ďalej len „zákon č. 385/2000 Z. z.“) v spojení s § 219 ods. 4 CSP, čím sa dopustila disciplinárneho previnenia podľa § 116 ods. 1 písm. a) zákona č. 385/2000 Z. z., za čo jej bolo uložené disciplinárne opatrenie – napomenutie.

3. Navrhovateľka ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky Mgr. Mária Kolíková (ďalej aj „ministerka spravodlivosti“ alebo „navrhovateľka“) podala disciplinárny návrh na najvyššom správnom súde 3. februára 2022. Sťažovateľka proti disciplinárnemu návrhu namietala, že výklad navrhovateľky, podľa ktorého musí existovať zhoda medzi písomným vyhotovením odôvodnenia a jeho vyhlásením, je rozširujúci a neprípustný. Svoje pochybenie nehodnotila ako závažné a spôsobujúce ujmu sporovým stranám, keďže pri vzdaní sa odvolania by písomné vyhotovenie rozsudku odôvodnenie ani neobsahovalo. Podľa jej názoru písomné odôvodnenie iba doplnila, nenahrádzala už vyslovené dôvody, správnosť jej postupu bola preskúmaná aj odvolacím súdom. Celkovo si svoje povinnosti plní svedomito, o čom svedčí jej ročný štatistický výkaz sudcu.

4. Sudca (a predseda senátu) Mgr. Michal Novotný konajúci v disciplinárnej veci sťažovateľky oznámil dôvody svojho možného vylúčenia s tým, že podľa jeho názoru tu neexistujú okolnosti, pre ktoré by mal byť vylúčený z prejednávania a rozhodovania tejto veci, avšak rozhodnutie o tom ponecháva na príslušnom senáte. Uviedol, že od 1. júna 2020 do 1. augusta 2021 vykonával funkciu štátneho tajomníka Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“). Podnet na podanie disciplinárneho návrhu proti sťažovateľke bol podaný 4. augusta 2021, teda po jeho odchode z funkcie štátneho tajomníka, sám sa teda nemohol podieľať na príprave disciplinárneho návrhu. S ministerkou spravodlivosti, ktorá vykonávala funkciu počas jeho pôsobenia vo funkcii štátneho tajomníka a podávala disciplinárny návrh v tejto veci, mal profesionálny a kolegiálny vzťah, pred nástupom do funkcie sa s ňou nepoznal, po odchode z funkcie štátneho tajomníka sa vrátil k práci sudcu, ktorú vykonával od roku 2014, od 20. augusta 2021 bol na základe výsledkov výberového konania preložený na najvyšší správny súd. K uvedeniu dôvodov, ktoré by mohli viesť k pochybnostiam o jeho zaujatosti, ho viedlo rozhodnutie najvyššieho správneho súdu č. k. 32 Dz 10/2022 z 9. júna 2022, ktorým bol vylúčený z rozhodovania veci vedenej pod sp. zn. 31 D 16/2021, pričom dovtedy bola otázka jeho prípadnej zaujatosti riešená vo veciach sp. zn. 33 Dz 7/2022 a 33 Dz 9/2022 so záverom, že nebol vylúčený. Uviedol, že sám nedokáže rozlíšiť dôvody, kedy by vylúčený mal byť a kedy nie, ak dôvodom na pochybnosti o jeho zaujatosti je osoba navrhovateľky, ktorá určitý čas bola jeho nadriadenou, preto sám inicioval rozhodovanie o jeho zaujatosti aj v tejto veci.

5. Uznesením najvyššieho správneho súdu č. k. 32 Dz 11/2022 z 23. júna 2022 konajúci sudca nebol vylúčený z konania a rozhodovania v disciplinárnej veci sťažovateľky. Podľa názoru námietkového senátu iba skutočnosť, že sudca pôsobil pred preložením na najvyšší správny súd ako štátny tajomník ministerstva spravodlivosti nezakladá dôvod na jeho vylúčenie. Z vyjadrení sudcu

vyplývalo, že sa nepodieľal na vypracovaní disciplinárneho návrhu, ktorý bol podaný až po jeho odchode, vzťah medzi sudcom a ministerkou spravodlivosti bol pracovný bez hlbších osobných väzieb. Ani z objektívneho hľadiska neboli zistené také okolnosti, z ktorých by bolo možné vyvodit' pochybnosti o jeho nezaujatosti. Pri posudzovaní dôvodov, ktoré by mohli viesť k vylúčeniu sudcu Novotného, sa preto námietkový senát prihlásil k záverom vyplývajúcim z uznesení iných námietkových senátov najvyššieho správneho súdu (č. k. 33 Dz 7/2022 z 28. februára 2022 a č. k. 33 Dz 9/2022 z 27. apríla 2022) a dôvody na vylúčenie sudcu Novotného nezistil vo vzťahu k subjektívnemu hľadisku a ani objektívnemu hľadisku zaujatosti. K rozdielnej rozhodovacej praxi námietkových senátov poukázal konajúci senát na to, že v prípade jeho vylúčenia išlo o spojené veci (31 D 16/2021 a 33 D 21/2021), pričom v jednej z nich bol disciplinárny návrh podaný počas pôsobenia disciplinárneho sudcu na ministerstve spravodlivosti. Ďalším rozdielom bola navrhovaná sankcia pre disciplinárne stíhaného sudcu, a to preloženie na súd nižšieho stupňa, čo by malo zásadný dopad nielen na kariérne pôsobenie disciplinárne obvineného ale nepriamo aj na obsadenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, na ktorom je tento činný [*„akýkoľvek zásah ministerky spravodlivosti do činnosti najvyšších súdnych inšancií vrátane ich sudcov je potrebné vnímať zvlášť citlivo, nakoľko iniciovanie disciplinárneho konania môže mať vo svojom výsledku dopad aj na kariérny postup sudcov takýchto súdov. Inak povedané nemožno akceptovať také zdanie, v rámci ktorého by sa mohlo, čo i len sčasti javiť, že orgán exekutívy zasahuje do nezávislosti súdnej moci vrátane jej rozhodovania a to na najvyššej súdnej inštancii, voči rozhodnutiu ktorej, už nie je vo všeobecnosti prípustný opravný prostriedok.“* (uznesenie najvyššieho správneho súdu č. k. 32 Dz 10/2022 z 9. júna 2022)]. Prerokúvaná vec teda podľa námietkového senátu nevykazovala takú mieru právnej alebo skutkovej podobnosti s citovaným rozhodnutím, aby bolo potrebné rozhodnúť v súlade s týmto uznesením. Toto uznesenie bolo sťažovateľke doručené 4. júla 2022.

6. Z napadnutého rozhodnutia najvyššieho správneho senátu vyplývalo, že najvyšší správny súd z vykonaných dôkazov ustálil, že sťažovateľka v dotknutom konaní ústne vyhlásila rozsudok a jeho odôvodnenie v znení citovanom v opise skutku. Je zrejmé, že sťažovateľka ani nenaznačila, že dôvodom zamietnutia žaloby by bol nedostatok pasívnej legitimácie. Disciplinárny senát zo znenia § 219 ods. 1 a 4 CSP vyvodil, že len čo súd rozsudok vyhlási, je ním viazaný, čo znamená, že je viazaný celým vyhláseným rozsudkom, teda všetkými jeho časťami, ktoré podľa § 219 ods. 1 CSP „uviedol“. Súd je viazaný výrokom, ako aj odôvodnením, ktoré takto uviedol. Neakceptoval obranu sťažovateľky, že súd je viazaný iba výrokom rozsudku, ktorý uviedol pri jeho vyhlásení. S poukazom na nález ústavného súdu vo veci sp. zn. IV. ÚS 58/2018 konštatoval, že ústavne súladný výklad dnešného § 219 ods. 4 CSP vedie k záveru, že od súdu možno legitímne očakávať zhodu ústneho odôvodnenia a písomného odôvodnenia v kľúčových aspektoch prejednávanej veci, t. j. podstata stanoviska súdu k zásadným argumentom strany, prípadne zákonné ustanovenia, ktoré boli základom na rozhodnutie vo veci samej, by mali byť zhodné v ústnom odôvodnení a písomnom odôvodnení. Sťažovateľka tak porušila svoju povinnosť vykonávať svoje povinnosti svedomito v zmysle § 30 ods. 4 zákona č. 385/2000 Z. z., z hľadiska zavinenia šlo o zavinenie z nedbanlivosti.

7. Pri ukladaní trestu najvyšší správny súd prihliadol predovšetkým na to, že sťažovateľka spáchala len jedno disciplinárne previnenie, a to z nedbanlivosti. S výnimkou jedného napomenutia krátko pred prejednávaným disciplinárnym previnením nebola disciplinárne postihnutá. Doterajší výkon jej funkcie bol pravidelne hodnotený stupňom „výborný“, až posledné hodnotenie za obdobie 2015 až 2020 bolo hodnotené stupňom „dobrý“, a to prevažne kvôli neetickému vystupovaniu sudkyne

v súkromných prejavoch na sociálnych sieťach. Najvyšší správny súd tak dospel k záveru, že zákonným hľadiskám najprimeranejšie zodpovedá uloženie napomenutia ako najmiernejšieho disciplinárneho opatrenia podľa § 117 ods. 1 písm. a) zákona č. 385/2000 Z. z.

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Napadnuté rozhodnutie najvyššieho správneho súdu podľa sťažovateľky zasahuje do jej základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, a to z týchto dôvodov:

a) Počas šetrenia spáchania disciplinárneho previnenia sťažovateľku 27. septembra 2021 konfrontoval pracovník ministerstva spravodlivosti, ktorý sa k nej správal nedôstojne, vyhrážal sa jej disciplinárnym stíhaním, na čo ho sťažovateľka upozornila, aby nezasahoval do nezávislosti súdov.

b) Sťažovateľka zastáva názor, že sudca Mgr. Michal Novotný mal byť vylúčený z rozhodovania o jej disciplinárnom previnení, pretože pôsobil na ministerstve spravodlivosti, bol jedným z najbližších pracovníkov vtedajšej ministerky spravodlivosti ako navrhovateľky. Z pohľadu sťažovateľky nie je podstatné, že dotknutý sudca už nepôsobil na ministerstve spravodlivosti v čase, keď mu bol doručený podnet na disciplinárne stíhanie sťažovateľky, negatívne vzťahy medzi navrhovateľkou a sťažovateľkou boli dlhodobejšie, sťažovateľka bola kritičkou ministerky pre plánované legislatívne zmeny, sťažovateľka poskytla médiám 5. decembra 2020 výzvu 14 sudcov pre prezidentku Slovenskej republiky, predsedu Súdnej rady Slovenskej republiky, vládu Slovenskej republiky a Národnú radu Slovenskej republiky, aby nepošliapavali odkaz demokracie a vrátili sa k rešpektovaniu myšlienok právneho štátu, sťažovateľka opakovane kritizovala činnosť ministerky spravodlivosti aj na sociálnych sieťach a medzi sudcami. Kritika navrhovateľky zo strany sťažovateľky sa prejavovala najmä v časoch pôsobenia dotknutého sudcu na ministerstve spravodlivosti, pričom tento sudca sa priamo podieľal na pripravovanej kritizovanej legislatíve. Vystúpenia sťažovateľky boli nepochybne aj predmetom rokovaní ministerky spravodlivosti a dotknutého sudcu. S poukazom na teóriu zdania mal byť z pohľadu sťažovateľky tento sudca vylúčený z rozhodovania o jej disciplinárnom previnení.

c) Uznesenie námietkového senátu považuje sťažovateľka za vecne nesprávne a arbitrárne. Sťažovateľka zastáva názor, že námietkový senát mal postupovať v zmysle uznesenia č. k. 31 Dz 10/2022 z 9. júna 2022. Vo veciach, kde je navrhovateľom minister a disciplinárne obvinený je sudcom, je potrebné zvoliť najnižšiu mieru tolerancie vo vzťahu k okolnostiam, ktoré by mohli vyvolávať zdanie predpojatosti. Navyše proti rozhodnutiu disciplinárneho senátu nie je prípustný opravný prostriedok. Nemožno akceptovať prístup, keď sa zaujatosť vyhodnocuje podľa navrhovaného disciplinárneho trestu, resp. stupňa súdu, na ktorom disciplinárne obvinený pracuje. Porušenie označených práv malo za následok nielen uloženie trestu, ale aj zásah do jej osobnostných práv, pretože jej odsúdenie bolo medializované.

d) Rozhodnutia o nevyklúčení dotknutého sudcu vykazujú značnú mieru odlišnosti od prejednávanej veci, v prvom prípade bol navrhovateľom predošlý minister, u ktorého dotknutý sudca nevykonával funkciu štátneho tajomníka, v druhom prípade išlo o určenie neplatnosti písomného napomenutia a v poslednej veci bola podaná námietka zaujatosti proti všetkým sudcom najvyššieho správneho súdu, disciplinárne obvinený bol notár.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou podanej ústavnej sťažnosti je sťažovateľkou tvrdené porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) zahŕňajúce porušenie základného práva na zákonného sudcu napadnutým rozhodnutím najvyššieho správneho súdu. Podľa názoru sťažovateľky sudca konajúci v jej veci ako predseda disciplinárneho senátu mal byť z rozhodovania o jej veci vylúčený z dôvodu jeho predchádzajúceho pôsobenia na ministerstve spravodlivosti ako priamy podriadený ministerke spravodlivosti, s ktorou mala sťažovateľka dlhodobý negatívny vzťah pre kritiku zavádzaných legislatívnych zmien.

10. Ústavný súd na úvod zdôrazňuje, že posúdenie nestrannosti je závislé od posúdenia konkrétnych individuálnych okolností prejednávanej veci. V judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), na ktorú nadväzuje aj judikatúra ústavného súdu, sa rozlišuje nestrannosť subjektívna a nestrannosť objektívna. Subjektívne chápanie nestrannosti je posudzovaním správania súdu (sudcu). Subjektívna nestrannosť sa prezumuje, až kým nie je dokázaný opak, čo však je zriedkavý prípad. Nestrannosť z hľadiska správania sudcu je vlastne nedostatok subjektívnej nezáujatosti, o ktorom svedčí správanie sudcu. Objektívna nestrannosť sa naproti tomu neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže subjektívne rozhodovať absolútne nestranné, ale napriek tomu jeho nestrannosť môže byť vystavená oprávneným pochybnostiam so zreteľom na jeho štatút či funkcie, ktoré vo veci vykonával. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Podľa názoru ESLP objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prerokovanej veci a účastníkom konania. Rozhodujúcim prvkom rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania (jeho právneho zástupcu) je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že naznačujú nedostatok nestrannosti súdu (rozsudok ESLP vo veci Pullar v. Spojené kráľovstvo).

11. Obdobne z judikatúry ESLP vyplýva, že osobitne je potrebné skúmať, či medzi špecifikovanými osobami ide napr. o blízke priateľstvo, o vzťah finančnej závislosti, prípadne vzťah nadriadenosti a podriadenosti (porovnaj rozsudok ESLP vo veci Steck – Risch proti Lichtenštajnsku z 19. 5. 2005).

12. Sťažovateľka namieta zaujatosť sudcu Mgr. Michala Novotného z dôvodu pochybností o jeho nestrannosti, vyplývajúcich z jeho vzťahu k navrhovateľke disciplinárneho stíhania – ministerke spravodlivosti, resp. z dôvodu, že dotknutý sudca mal byť z dôvodu kritiky ministerstva spravodlivosti sťažovateľkou ako jeho bývalý štátny tajomník s blízkou hodnotovou orientáciou k ministerke spravodlivosti zaujatý proti sťažovateľke. Možno tu teda badať dve línie namietanej zaujatosti, a to vzťah namietaný sudca – navrhovateľka a vzťah namietaný sudca – sťažovateľka (disciplinárne obvinená), pričom iba prvou načrtnutou líniou sa zaoberal aj námietkový senát.

III.1. K namietanej zaujatosti pre vzťah zákonného sudcu k osobe navrhovateľky:

13. Ústavný súd konštatuje, že oznámenie zákonného sudcu o možných dôvodoch vylúčenia pre jeho vzťah k navrhovateľke bolo posudzované samostatným uznesením námietkového senátu

najvyššieho správneho súdu. Z pohľadu rozsahu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie ide o právo na nestranný súd. V petite posudzovanej ústavnej sťažnosti je ako napadnuté rozhodnutie vymedzené výlučne meritórne rozhodnutie najvyššieho správneho súdu o disciplinárnom obvinení sťažovateľky. Z obsahu ústavnej sťažnosti nepochybne vyplýva, že sťažovateľka napáda (aj) závery uznesenia o námietke zaujatosti, pričom v prípade zistenia porušenia práva na nestranný súd prichádza do úvahy zrušenie meritórneho rozhodnutia. Z hľadiska účinnej ochrany základného práva na nestranný súd od seba nemožno spomínané dve rozhodnutia oddeliť, uznesenie o námietke zaujatosti je procesným rozhodnutím, ktorého účinky (nevyhlúčenie sudcu) sa prejavujú predovšetkým v meritórnem rozhodnutí, o veci samej rozhoduje senát v zložení podľa uznesenia o nevyhlúčení, a preto ústavný súd vecne preskúmal námietky sťažovateľky v ústavnej sťažnosti smerujúce k záverom uznesenia o nevyhlúčení zákonného sudcu.

14. K vzťahu dotknutého sudcu a navrhovateľky je potrebné uviesť, že z nijakých okolností prezentovaných sťažovateľkou nemožno vyvodiť, že by sa pohyboval mimo profesionálnej roviny. Tiež je nesporné, že išlo o vzťah podriadenosti. Z pohľadu časových súvislostí je potrebné zvýrazniť, že podnet na disciplinárne stíhanie sťažovateľky bol na ministerstvo spravodlivosti doručený v čase, keď dotknutý sudca na ňom už nepôsobil, je teda objektívne vylúčené, aby sa mohol podieľať na spracovaní disciplinárneho návrhu, čo je aj zásadným rozdielom oproti veci, v ktorej námietkový senát rozhodol o vylúčení dotknutého sudcu (v prípade jeho vylúčenia bol návrh na disciplinárne stíhanie koncipovaný počas jeho pôsobenia na ministerstve spravodlivosti). Z pohľadu ústavného súdu nie je podstatné, aká sankcia sa navrhuje uložiť, resp. na akom inštančnom stupni disciplinárne stíhaný sudca vykonáva svoju činnosť. Z pohľadu teórie zdania by bola pre namietaného sudcu diskvalifikujúca objektívna možnosť podieľať sa, resp. zasahovať do prípravy disciplinárneho obvinenia, o ktorom by neskôr ako zákonný sudca rozhodoval.

15. Po skončení výkonu funkcie štátneho tajomníka sa namietaný sudca vrátil k sudcovskému povolaniu, vzťah subordinácie medzi ním a ministerkou spravodlivosti zanikol a ústavnému súdu nebolo preukázané, že by sa mohol preniesť do výkonu jeho funkcie sudcu. V tomto ohľade ústavný súd súhlasí so záverom najvyššieho správneho súdu, že iba sama skutočnosť, že dotknutý sudca určitý čas pracoval na ministerstve spravodlivosti a pracovne podliehal ministerke spravodlivosti, nestačí na spochybnenie jeho nestrannosti voči navrhovateľke v tejto veci.

16. V čase rozhodovania najvyššieho správneho súdu v merite veci, t. j. 10. októbra 2022, keď sa vo veci konalo aj ústne pojednávanie, v pozícii navrhovateľa vystupoval minister spravodlivosti Slovenskej republiky JUDr. Viliam Karas, PhD., ktorý nastúpil do funkcie ministra spravodlivosti 13. septembra 2022, čo len podporuje záver o reálnosti oddelenia osoby navrhovateľa a dotknutého sudcu.

17. Možno teda uzavrieť, že vzťah podriadenosti medzi navrhovateľkou a dotknutým sudcom trval len počas jeho pôsobenia vo funkcii štátneho tajomníka, k jeho skončeniu došlo pred podaním podnetu na disciplinárne stíhanie sťažovateľky, z ničoho nevyplývalo, že by sa vzťah podriadenosti medzi navrhovateľkou a dotknutým sudcom premietol aj do výkonu jeho funkcie sudcu.

18. Ústavný súd konštatuje, že námietky sťažovateľky vo vzťahu k zásahu do práva na nestranný súd z dôvodu vzťahu zákonného sudcu a navrhovateľky nie sú spôsobilé spochybniť ústavnú udržateľnosť napadnutého rozhodnutia, preto ústavný súd odmietol túto časť ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde

Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanej zaujatosti pre vzťah zákonného sudcu k sťažovateľke:

19. Možná zaujatosť v línii vzťahu dotknutého sudcu a sťažovateľky nebola najvyšším správny súdom preskúmaná. Sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti uviedla, že sama nenamietala zaujatosť zákonného sudcu z týchto dôvodov, pretože z totožných dôvodov, z akých by namietala jeho zaujatosť, túto namietaný sudca sám oznámil. S týmto argumentom nemožno súhlasiť, keďže dôvody spochybňujúce neustrannosť dotknutého sudcu uvedené v ústavnej sťažnosti síce súvisia s jeho pôsobením vo funkcii štátneho tajomníka ministerky spravodlivosti, ale smerujú k negatívnemu osobnému vzťahu sťažovateľky s ministerkou spravodlivosti z dôvodu kritiky pripravovaných legislatívnych zmien, týkajú sa teda okolností vzťahu sťažovateľky a ministerky spravodlivosti, ktoré sa následne podľa sťažovateľky mali preniesť aj na štátneho tajomníka ministerky spravodlivosti. Tieto námietky mohla sťažovateľka vzniesť počas disciplinárneho konania, pričom je nepochybné, že o tom, kto je zákonným sudcom v jej veci, sa dozvedela pred rozhodnutím o veci samej, najneskôr dorúčením uznesenia námietkového senátu o nevyhlásení sudcu z rozhodovania v jej veci, t. j. 4. júla 2022.

20. Keďže dôvody uvádzané sťažovateľkou nie sú totožné s tými, aké uviedol sám dotknutý sudca iniciujúci konanie o vlastnej predpojatosti, námietkový senát sa týmito dôvodmi uvádzanými sťažovateľkou ani nemohol zaoberať a vyhodnotiť ich.

21. V zmysle § 24 ods. 1 zákona č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárny súdny poriadok) ak nastanú okolnosti, ktoré môžu zakladať dôvod zaujatosti predsedu disciplinárneho senátu, sudcov disciplinárneho senátu, prísediacich alebo sudcov senátu, ktorý rozhoduje o odvolaní proti disciplinárnemu rozhodnutiu, môže navrhovateľ, disciplinárne obvinený alebo jeho obhajca namietat ich zaujatosť. Námietku zaujatosti je potrebné uplatniť najneskôr do siedmich dní, odkedy sa dotknutý subjekt o dôvodoch zaujatosti dozvedel; na neskôr oznámenú námietku zaujatosti sa neprihliada.

22. Sťažovateľka neuplatnila námietku zaujatosti z dôvodov možnej zaujatosti dotknutého sudcu proti sťažovateľke už počas disciplinárneho konania, hoci tak mohla a mala urobiť, nevyčerpala teda dostupný prostriedok nápravy, ktorý jej zákon priznáva (podanie námietky zaujatosti v zmysle § 24 ods. 1 disciplinárneho súdneho poriadku), preto v zmysle § 132 ods. 2 v spojení s § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol podanú ústavnú sťažnosť v tejto časti pre neprípustnosť.

23. Nad rámec uvedeného z dôvodu rozptýlenia pochybností sťažovateľky o zákonnosti zloženia senátu a zároveň z dôvodu, že prezentované námietky sťažovateľky nemajú potenciál spochybniť neustrannosť dotknutého sudcu, ústavný súd zaujal stanovisko aj k tejto časti námietok sťažovateľky.

24. Pri hodnotení vzťahu namietaného sudcu a sťažovateľky ústavný súd preskúmal povahu vyjadrení sťažovateľky, na ktoré sa odvoláva v ústavnej sťažnosti. Sťažovateľka verejne kritizovala pripravované legislatívne zmeny z dielne ministerstva spravodlivosti v čase, keď ministerkou spravodlivosti bola Mária Kolíková a štátnym tajomníkom bol dotknutý sudca. Sama uvádza, že médiám poskytla výzvu pre predstaviteľov štátu 5. decembra 2020, teda pred začatím jej

disciplinárneho stíhania. Zo sťažovateľkou predložených novinových článkov vyplynulo, že obsahom tejto výzvy bolo, aby sa upustilo od porušovania ľudských práv, prijímania zákonov v skrátanom legislatívnom konaní bez legitímnych dôvodov v čase vyhláseného núdzového stavu pre pandémiu COVID-19, narušania trojdelenia štátnej moci ako základného piliera parlamentnej demokracie a došlo k navráteniu sa k princípom právneho štátu. Na výzvu osobitne reagoval predseda Súdnej rady Slovenskej republiky, ktorý výzvu označil za „*prázdne a nekritické slová bez pokory, pochopenia a sebaspytovania*“. Sťažovateľka netvrdí a ani nepreukazuje, či a ako na jej adresu, prípadne na adresu signatárov výzvy, reagovala ministerka spravodlivosti, resp. dotknutý sudca, rovnako nepreukazuje obsah svojich vyjadrení na adresu ministerky spravodlivosti na sociálnych sieťach, resp. medzi sudcami.

25. Zo sťažovateľkou predložených príloh možno ustáliť, že sťažovateľka vecne kritizovala legislatívny proces, resp. spôsob prijímania zákonov a protipandemických opatrení, ako aj spôsob realizácie reformy súdnictva. Sťažovateľka teda verejne formulovala vecnú kritiku pripravovaných legislatívnych zmien, z pohľadu ústavného súdu išlo o kritiku ministerstva spravodlivosti, ako aj iných štátnych orgánov pri prijímaní zákonov a iných opatrení počas pandémie COVID-19. V prejednávanej veci nebolo prezentované, že by ktorákoľvek zo zainteresovaných osôb bola kritizovaná v osobnej rovine, resp. by sa zasahovalo do jej cti a dôstojnosti prípadným osobným osočovaním, resp. jej dehonestovaním.

26. Sťažovateľka v podstate odvádza možnú zaujatosť dotknutého sudcu od vyjadrenia jej kritiky na adresu ministerstva spravodlivosti ako inštitúcie. Z tohto pohľadu nemožno prezumovať, že kritika inštitúcie vyvolá automaticky zaujatosť jej zamestnancov proti autorovi kritiky, o to zvlášť, ak ide o kritiku vecnú, a nie osobnú.

27. Okrem toho s prihliadnutím na povahu vzťahu ministerky spravodlivosti a dotknutého sudcu ako kolegiálneho vzťahu sa aj prípadné tvrdené negatívne pnutie medzi ministerkou spravodlivosti a sťažovateľkou automaticky nerozširuje aj na osobu štátneho tajomníka, pričom nebolo preukázané, že by štátny tajomník akokoľvek reagoval na kritiku sťažovateľky. V tomto prípade je na mieste rozlišovať medzi osobou ministerky spravodlivosti a osobou štátneho tajomníka, ktorých vzťah síce fungoval na princípe subordinácie, avšak išlo o profesionálny vzťah bez bližších osobných väzieb.

28. Sťažovateľkou uvádzané okolnosti nenasvedčujú tomu, že by jej kritika mohla objektívne zasiahnuť osobu štátneho tajomníka ako bezprostredne podriadeného ministerke a následne by sa preniesla aj do výkonu jeho funkcie sudcu disciplinárneho súdu.

29. Možno teda uzavrieť, že z hľadiska obsahu kritiky adresovanej ministerstvu spravodlivosti ako inštitúcii, nešlo o také vyjadrenia, ktoré by sa dotýkali osobne dotknutého sudcu vystupujúceho v pozícii štátneho tajomníka, obsah tejto kritiky možno hodnotiť ako vecný, čo samo osebe nestačí na prijatie záveru o možnej zaujatosti štátneho tajomníka proti sťažovateľke. Za týchto okolností sa tvrdenia sťažovateľky nejavia ako spôsobilé spochybniť nezaujatosť zákonného sudcu Mgr. Michala Novotného proti sťažovateľke, a to z objektívneho hľadiska, keďže z pohľadu ústavného súdu nie sú spôsobilé u nestranného pozorovateľa vzbudiť pochybnosti o jeho nestrannosti, a preto aj v tejto časti by bolo možné podanú ústavnú sťažnosť odmietnuť pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

30. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o ďalších jej návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. júna 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu